

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4585/2018
24.01.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Лидије Ђукић и Божидара Вујичића, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., ..., чији је пуномоћник Александра Ковачевић, адвокат из ..., против туженог „ББ“, ..., чији је пуномоћник Круна Савовић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду ГжЗ 75/18 од 16.04.2018. године, у седници одржаној 24.01.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду ГжЗ 75/18 од 16.04.2018. године, тако што се одбија жалба тужиоца и потврђује пресуда Вишег суда у Београду ПЗ 17/17 од 20.12.2017. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом накнади трошкове ревизијског поступка од 39.600,00 динара у року од 8 дана од дана достављања пресуде.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду ПЗ 17/17 од 20.12.2017. године, ставом првим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете у виду душевног бола због повреде части и угледа, као солидарни дужник са ВВ и ГГ плати 2.000.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 11.05.2016. године па до исплате. Ставом другим изреке обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка од 277.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду ГжЗ 75/18 од 16.04.2018. године, ставом првим изреке преиначена је првостепена пресуда у делу става првог изреке, те је делимично усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части и угледа исплати 200.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 20.12.2017. године као дана доношења првостепене пресуде па до исплате, од ког износа као солидарни дужник са ВВ и ГГ 150.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 20.12.2017. године па до исплате. Ставом другим изреке одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена

пресуда у преосталом делу става првог изреке. Ставом трећим изреке преиначена је одлука о трошковима поступка садржана у ставу другом изреке првостепене пресуде тако што је обавезан тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка од 131.100,00 динара са законском затезном каматом која тече почев од 20.12.2017. године као дана доношења првостепене пресуде па до исплате. Ставом четвртим изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове другостепеног поступка од 45.600,00 динара са законском затезном каматом која тече почев од извршности одлуке па до исплате. Ставом петим изреке одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Тужилац је поднео одговор на ревизију.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. у вези са чланом 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11... 55/14), који се примењује на основу члана 506. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11... 55/14), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, на интернет страници www.net објављен је текст под насловом „...“ чији су аутори ВВ и ГГ. У тексту је испод поднаслова „...“ наведено: „...током целог овог периода које убица ДД проводи у бекству (дакле крајем деведесетих и почетком двехиљадитих), док се скривао у ...(...) или врзмао по ... (...), главни човек за везу са Србијом и особа за контакт био му је АА, ...; као нераздвајни пријатељи били су на сталној телефонској вези, а редовно су се и виђали (ни један, ни други нису то крили). По тврдњама појединих извора из редова службе АА је обављао улогу курира између СДБ и Србије (ЂЂ) и ДД, преносећи овоме поруке, а често и новац...“. Првостепеном пресудом донетом током трајања ове парнице 11.05.2016. године обавезани су тужени ВВ и ГГ да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете у виду душевног бола због повреде части и угледа, солидарно плате 20.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 11.05.2016. године па до исплате, док је одбијен тужбени захтев преко досуђеног износа до тражених 2.000.000,00 динара. Пресудом Апелационог суда у Београду Гж3 320/2016 од 29.11.2016. године преиначена је наведена првостепена пресуда, те су обавезани тужени да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете за душевне болове због повреде части и угледа солидарно плате поред досуђених 20.000,00 динара још 130.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 11.05.2016. године па до исплате. Утврђено је да је Интернет страницу www.net регистровао тужени преко свог

огранка ББ1, те да је тужени ималац дозволе за пружање Интернет услуга која је издата 10.04.2007. године (важећа до 10.04.2012. године). „ЕЕ“ је ...2011. године у Регистар медија Агенције за привредне регистре регистрован као медиј, односно јавно гласило, након објављивања спорног чланка, а као издавач наведеног јавног гласила уписано је Удружење грађана „ЕЕ“.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања првостепени суд је одбио тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части и угледа оценивши да чињенично стање утврђено током поступка не пружа поуздан основ закључку да постоји узрочна веза између радњи или пропуста туженог и штете коју је тужилац претрпео објављивањем лезионо подобних информација.

После расправе одржане пред другостепеним судом у смислу члана 383. став 4. ЗПП, на којој је поновљено извођење доказа читањем свих писмена у списима и записника са расправа, те читањем извода из претраге медија од 19.12.2017. године, другостепени суд је оценио да је тужени пасивно легитимисан у овој правној ствари, будући да је преко свог огранка ББ1 извршио регистрацију домена www.net на коме је објављен спорни текст, те да тужени током поступка није доказао да су аутори спорни текст на наведеној интернет страни објавили без овлашћења туженог, да није било пропуста или кривице туженог, односно да тужени и његови запослени као администратори нису имали контролу садржаја који се објављује на www.net, због чега је првостепену пресуду преиначио и делимично усвојио тужбени захтев.

По оцени Врховног касационог суда правилан је закључак првостепеног суда у конкретној правној ситуацији о неоснованости захтева тужиоца за накнаду нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части и угледа, јер је заснован на правилној примени материјалног права.

Одредбом члана 40. Закона о електронским комуникацијама („Сл. гласник РС“ бр. 44/2010) прописано је да лице које, поред обављања делатности електронских комуникација, обавља и неку другу привредну делатност, дужно је да делатност електронских комуникација обавља преко повезаног правног лица или преко огранка образованог у складу са законом којим се уређује положај привредних друштава.

Одредбом члана 2. став 9. Правилника о условима за пружање Интернет услуга и осталих услуга преноса података и садржају одобрења („Сл. гласник РС“ бр. 100/2008) прописано је да је домен глобално јединствена текстуална ознака која повезује скуп рачунара, уређаја и сервиса на Интернету у јединствену административно–техничку целину

Наиме, током поступка је неспорно утврђено да у моменту објављивања спорног текста „ЕЕ“ није био јавно гласило, већ је као јавно гласило регистрован 03.03.2011. године након објављивања спорног чланка, те је у конкретном случају

за разрешење спорног односа релевантна одредба члана 154. Закона о облигационим односима којом је прописано да ко другоме проузрокује штету дужан је накнадити је, уколико не докаже да је штета настала без његове кривице. У конкретном случају тужени је (као овлашћени регистар) преко свог огранка ББ1 извршио услугу регистрације (за коју делатност је регистрован код РАТЕЛ-а) назива домена www.net. Имајући у виду чињеницу да назив домена није власништво корисника, већ га корисник само закупљује преко овлашћених регистара (и других овлашћених лица) код Међународне организације за додељена имена и бројеве (ICANN – Internet Corporation for Assigned Names and Numbers), а у Србији код Регистра националних интернет домена Србије (РНИДС), те да закуп домена омогућава да се било који скуп рачунара, уређаја и сервиса на Интернету, повезаних у јединствену административно–техничку целину означи јединственом текстуалном (алфанумеричком) ознаком, то је по оцени Врховног касационог суда правилан закључак првостепеног суда да околност да је тужени регистровао домен не успоставља, само по себи узрочну везу између регистрације домена и садржаја сервера на који регистровани домен упућује. Стога је правилан закључак првостепеног суда да се не подразумева да тужени, као правно лице које је у оквиру своје делатности пружања Интернет услуга регистровао домен има било какву контролу над садржајем на који домен упућује.

Наиме, одредбом члана 3. став 1. тачка 3. Закона о електронској трговини („Сл. гласник РС“ бр. 41/2009) прописано је да је услуга информационог друштва услуга која се пружа на даљину уз накнаду путем електронске опреме за обраду и складиштење података, на лични захтев корисника услуга, а посебно продаја робе и услуга путем Интернета, нуђење података и рекламирање путем Интернета, електронски претраживачи, као и омогућавање тражења података и услуга које се преносе електронском мрежом, обезбеђивање приступа мрежи или складиштење података корисника услуга; да је пружалац услуга информационог друштва правно лице или предузетник, који пружа услуге информационог друштва (у даљем тексту: пружалац услуга) (тачка 4); да је корисник услуга свако физичко или правно лице које због професионалних или других циљева користи услуге информационог друштва (тачка 5). Одредбом члана 20. став 1. истог закона прописано је да приликом пружања услуга информационог друштва, пружалац услуга није дужан да прегледа податке које је складиштио, пренео или учинио доступним, односно да испитује околности које би упућивале на недопуштено деловање корисника услуга.

Наведене законске одредбе којима је дефинисан појам услуга информационог друштва, пружаоца и корисника услуга информационог друштва, те уређена одговорност пружаоца услуга, упућују на закључак да правила о одговорности која се односе на пружаоца услуга информационог друштва када иступају као посредници за податке које складиште (када пружалац услуга складишти податке пружене од стране корисника услуга на захтев корисника услуга), за податке преноса (када пружалац услуга преноси електронске поруке које му је предао корисник услуга, затим податке унете од стране корисника услуга преноси посредством комуникационе мреже) или чине доступним (у

ситуацијама када пружалац услуга посредством електронског упућивања омогући приступ подацима другог пружаоца услуга), и у ком случају пружаоци услуга информационог друштва немају обавезу претходног надгледања садржаја, то су пружаоци услуга информационог друштва, као посредници, генерално изузети од одговорности за нелегални садржај чији аутори нису или за чије постављање на платформу нису знали нити су могли знати, с обзиром да немају обавезу претходног надгледања садржаја. Имајући у виду напред наведено, по оцени Врховног касационог суда тужени, као правно лице које је у оквиру своје делатности пружања Интернет услуга регистровао домен www.net, односно иступао као посредник при регистравању наведеног интернет домена код Међународне организације за додељена имена и бројеве, не може бити одговоран за штету коју је тужилац претрпео објављивањем спорног текста на наведеном интернет сајту, будући да тужилац није доказао да је тужени објавио на интернет сајту www.net спорни текст, односно да га је као овлашћени корисник поставио на сервер или да је омогућио ауторима да то учине, нити је био обавештен о садржају текста, због чега је првостепени суд правилно применио материјално право и одбио тужбени захтев.

Погрешан је закључак другостепеног суда да је тужени пасивно легитимисан будући да је преко свог огранка ББ1 извршио регистрацију назива домена www.net, да је спорни текст објављен на сајту www.net, а да тужени током поступка није доказао да су аутори текста спорни текст на наведеној интернет страни објавили без овлашћења туженог, те да није доказао да није било пропуста или кривице туженог, односно да тужени и његови запослени као администратори нису имали контролу садржаја који се објављује на www.net. Наиме, супротно становишту другостепеног суда да тужени није доказао да тужени и његови запослени као администратори нису имали контролу садржаја, по налажењу Врховног касационог суда администратори нису овлашћени да прате садржај који се објављује на интернет страници регистранта у чије име и за чији рачун је извршио регистрацију домена, будући да је (у смислу одредби Општих услова о регистрацији националних интернет домена) административни контакт физичко или правно лице, овлашћено од стране регистранта, да у име и за рачун регистранта прима од овлашћених Регистара и доставља им податке од значаја за регистрацију назива домена и овлашћен је да изврши измене свих података о регистрованом називу домена, сем промене регистранта, промене административног контакта и подношења захтева за престанак регистрације назива домена. Такође, супротно становишту другостепеног суда да тужени током поступка није доказао да су аутори текста спорни текст на наведеној интернет страни објавили без овлашћења туженог, по оцени Врховног касационог суда тужени као овлашћени регистар за регистрацију домена не може утицати на оперативно функционисање и уређивачку политику интернет сајта на коме је објављен спорни текст, већ само има контролу над прослеђивањем корисника са сајта www.net на IP адресу на којима се садржај налази. Измене садржаја, њихово манипулисање и контрола су под директном надлежношћу власника (корисника) сајта, а не лица које је извршило услугу посредовања регистрације интернет домена код овлашћених Регистара. Стога је Врховни касациони суд нашао да нема одговорности туженог за нематеријалну штету која је настала

објављивањем спорног текста на наведеном интернет сајту, како је правилно закључио првостепени суд.

Са изнетих разлога Врховни касациони суд је на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучио као у ставу првом изреке.

Тужени је успео у поступку по ревизији, па му, на основу члана 153. и 154. ЗПП, припадају и опредељени трошкови овог поступка, који су му досуђени у висини од 39.600,00 динара и који обухватају трошкове за састав ревизије од стране адвоката од 12.000,00 динара на основу Тарифног броја 13. Тарифе о наградама и накнадама за рад адвоката („Службени гласник РС“, бр. 121/12), као и трошкове судске таксе на ревизију од 27.600,00 динара према Тарифном броју 1. Таксене тарифе Закона о судским таксама („Службени гласник РС“, бр. 28/94 ... 95/18).

На основу изнетог, применом члана 165. став 2. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа - судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић